

Tertialrapport 1 2024 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Tertialrapport 1 2024 för kommunstyrelsen godkänns i enlighet med bilaga 1–3 till promemorian.
2. Redovisade omslutningsförändringar om 44,7 mnkr godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

I ärendet redovisas Tertialrapport 1 2024 för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har bidragit till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål under perioden och till att dessa kan nås under året. Kommunstyrelsen prognostiserar ett nettoöverskott om 70 mnkr efter resultatöverföringar.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den rödgröna majoriteten har höga mål och ambitioner för Stockholms stad. Trots utmanande ekonomiska tider ska staden leverera en stark välfärd av hög kvalitet där bland annat stadens barn och unga får goda förutsättningar att växa upp och skapa en framtid med ljusa utsikter och många möjligheter. Vår politik för klimatet ska också fortsätta att gå framåt, inte minst när nuvarande regering går bakåt. Vi gör de nödvändiga satsningar som behövs för att stockholmarna fortsatt ska ha tillgång till livsavgörande kvaliteter som rent vatten och ren luft. Samtidigt ska vi ha en god ekonomisk hushållning och säkerställa kontinuerlig styrning och uppföljning av stadens ekonomi för att nå en god ekonomisk hushållning och långsiktig balans.

Tertialrapport 1 redogör för arbetet inom kommunstyrelsens verksamhetsområde och de insatser som görs för att uppfylla målen och aktiviteterna som kommunfullmäktige beslutat om i budgeten för år 2024. Det är glädjande att stadsledningskontoret bedömer att kommunstyrelsen har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål under perioden samt att

kommunstyrelsens bedömning är att kunna leverera i enlighet med fullmäktiges beslut under året. Särskilt framträdande är kommunstyrelsens arbete med att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig verksamhet, vilket inkluderar viktiga områden som ekonomisk hushållning, klimatåtgärder och sociala investeringar.

Stockholm den 5 juni 2024

Karin Wanngård

Bilagor

1. Tertiärrapport 1 2024 för kommunstyrelsen, dnr KS 2024/373-1.1
2. Blankettset KS mm T1 2024 KS, dnr KS 2024/373-1.2
3. Budgetrapport UB055 T1 2024 KS, dnr KS 2024/373-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.
2. Därutöver anföras följande.

Det föreliggande Tertiärrapport 1 för kommunstyrelsen 2024 följer inriktningen i majoritetens budget för kommunstyrelsen. Liberalerna påpekade redan i samband med kommunstyrelsens verksamhetsplan 2023 vår oro kring stadens ekonomi, en kritik som har återkommit repetitivt.

Liberalerna har drivit på för att det rödgröna styret ska återuppta arbetet med kartläggning av utbredningen av antisemitism, vilket ströks i majoritetens budget för 2023. Efter Liberalernas kritik har majoriteten utlovat att arbetet ska återupptas och i budget för 2024 återfanns ordet ”antisemitism” återigen i stadens viktigaste styrdokument. Det är glädjande att majoriteten har tagit till sig av den omfattande kritiken och ändrat inriktning. I tertiärrapport 1 nämns arbetet med kartläggningen om antisemitism som klart för kommunstyrelsens del, trots att det inte förekommit några ärenden på de centrala nämnderna, kommunstyrelse eller kommunfullmäktige under 2024. Liberalerna menar att kommunstyrelsen borde, utifrån den kartläggning av antisemitism som genomfördes under föregående mandatperiod och som nu klarmarkeras i Tertiärrapport 1, redan ha implementerat relevanta åtgärder och kompetenshöjningsinsatser inom förvaltningar och de pedagogiska verksamheterna, ärenden och initiativ som saknas.

Det är minst sagt anmärkningsvärt att den rödgröna majoriteten återigen inte skriver något om insatser för omhändertagna och placerade barn. Det är en grupp barn som är i riskzon för att dras in i grov kriminalitet innan, under och efter en placering. Likaså är det en gemensam nämnare att ha varit placerad för en överväldigande majoritet av

de barn som varit inblandade i de senaste årens skjutningar och grova våldsdåd. Liberalerna har återkommande påtalat behovet av ett ökat fokus på den här målgruppen för att minska inflödet till kriminella nätverk, där bland annat större fokus på skolgång och hälsa, ett stärkt eftervårdsprogram och utslussning är välbehövliga åtgärder.

Det ensidiga Järvafokuset blir återigen tydligt mot bakgrund av den sista tidens mord i Skärholmen och Bredäng. Trots den situation som Skärholmen haft under hela tertialen nämns inte stadsdelen med ett enda ord. Flera stadsdelar i staden är i behov av kraftfulla satsningar och ett alltför ensidigt fokus på Järva slår mot övriga utsatta områden. Den pågående dödliga konflikten i söderort och ökande otryggheten bland boende i området visar på ett brådskande behov av insatser.

Den senaste tidens våldsvåg med flertalet explosioner är ett stort samhällsproblem för staden som behöver tas på största allvar. Människor ska slippa behöva känna rädsla för att få sina trappgångar eller fasader sprängda, och i värsta fall skadas eller dödas i dessa våldsdåd. Ett stort ansvar för detta ligger på polisen och brandförsvaret som är tillsynsmyndighet vid hantering och tillstånd av sprängmedel. Men staden bör också därför skyndsamt säkerställa sprängmedelshanteringen inom de byggprojekt som staden genom sina bolag och förvaltningar är involverade i. Målsättningen bör vara att helt förhindra sprängmedelsstölder från stadens byggplatser. För att få ett stopp på det dödliga våldet genom att strypa tillgången av sprängmedel behöver därför staden öka kontrollen och tillsynen av sprängmedel som att säkerheten kring transport och förvaring av sprängmedel höjs och efterlevs. Liberalerna har påpekat värdet av detta ett flertal gånger och fått medhåll av majoriteten men i kommunstyrelsens första tertialrapport skrivs ingenting om vikten av att från SLKs sida samordna och leda arbetet mot att sprängmedel hamnar i orätta händer.

Vi förstår att många som bor och verkar i Gamla stan upplever att införandet av en stadsmiljözon har gått fortare fram än vad de som påverkas av beslutet har hunnit ställa om så att deras verksamheter kan fortsätta även med zonens införande. Detta menar vi riskerar att påverka näringsidkare och boende negativt och vi har därför krävt att införandet av zonerna måste följas noga så att pragmatiska lösningar kan tas fram efterhand. Liberalerna har därför vid flera stora förändringar i stadsmiljön verkat för medborgardialog som verktyg för att dels hitta pragmatiska lösningar på problem men även för att öka förändringarnas legitimitet. Därför anser Liberalerna att utökningar av miljözoner i staden både ska föregås av och följas under införandet med djupare dialog mellan staden och boende/näringsidkare.

Under perioden 2022-11-01 till 2023-07-28 la staden ca 81 mnkr på management- och kommunikationskonsulter, varav trafikkontoret ca 8 mnkr. Ytterligare 42 mnkr lades på trycksaker, reklam och profilprodukter totalt av staden. I stadsrevisionens rapport för trafiknämnden (dnr: RVK 2024/34) återkommer samma kritik som Liberalerna redan lyft om stadens hantering av konsultkostnader. Vi delar revisionens bild av läget och anser att staden behöver stärka sin interna kontroll och rutiner kring konsult- och medieinköp. Med tanke på det ekonomiska läget människor befinner sig

i med små marginaler, prisökningar samt höjda skatter och avgifter är det extra viktigt att stadens förvaltningar är extra noggranna med hur vi prioriterar stadens resurser.

När vi är ute på studiebesök runt om i staden beskriver verksamheter själva att de upplever problem med att hantera kränkningar utifrån HBTQI+-perspektivet. Därför finner vi det märkligt att HBTQI-perspektivet återigen helt saknas i T1:an för Kommunstyrelsen och verkar vara lågt prioriterat, trots att vi exempelvis tidigare noterat att HBTQI-certifieringar inte sker i stadens utsatta områden, och det är frågor som alla delar av staden behöver arbeta med för att utvecklingen ska gå framåt. Färska statistik från våra grannländer visar på en extrem ökning av anmälda hatbrott riktat mot HBTQI-personer och även i Sverige ser vi att hat och hot mot HBTQI-personer blir allt vanligare och tyvärr ”normaliserat”.

Stockholm ska vara en tolerant och välkomnande stad för HBTQI+-communityt, varför vi Liberaler oroas över hur lite fokus det nuvarande styret har på trygghetsskapande och värdegrundsarbete så att alla oberoende läggning eller konstuttryck ska kunna leva ett tryggt och värdigt liv i Stockholm.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas budgetreservation i kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) enligt följande.

I tertialrapport 1 för kommunstyrelsen lämnas en redogörelse för perioden januari-april samt en prognos för helåret avseende verksamhet och ekonomi. I ärendet redogörs för hur kommunstyrelsen bidragit till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål. Eftersom Moderaterna förordar andra inriktningsmål än majoriteten har beslutat om vill vi också att kommunstyrelsen ska göra andra satsningar och prioriteringar.

Moderaternas inriktningsmål som kommunstyrelsen ska jobba efter är följande:

- En modern storstad med möjligheter för alla.
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Vi kan konstatera att staden fortsatt står inför svåra ekonomiska tider, något som förstärks av den oansvariga ekonomiska politiken som den rödgröna majoriteten driver. Ansvarsfulla politiker hade snarare tagit höjd för denna utveckling och prioriterat kommunens kärnverksamheter. Det har tyvärr det vänsterstyret inte gjort.

Vi bevittnade hur den socialdemokratiskt ledda majoriteten 2014-18 förde en politik som lät ekonomin urholkas, och vi ser nu igen en politisk inriktning från de rödgröna som leder till samma sak. Grunden för stockholmarnas gemensamma välfärd måste alltid vara att säkra stadens finanser och bygga upp stadens finansiella tillgångar. Under år 2022 minskade kommunkoncernens externa bruttoskuld med 2,5 procent. Det var första gången sedan år 2010 som skulden minskade på årsbasis. Detta kunde

åstadkommas genom en aktiv förvaltning av stadens fastighetsbestånd och strategiska avyttringar av tillgångar som inte utgör stadens kärnverksamhet.

Nu bedrivs en ekonomisk politik som innebär att skuldtutvecklingen ökar snabbt. Per den 30 april 2024 uppgår den externa upplåningen till nominellt belopp motsvarande 83 669 mnkr, vilket är en ökning om 7 970 mnkr sedan mars månad, och en total ökning om 10 388 mnkr sedan årsskiftet. På grund av den höga upplångstaken har Socialdemokraterna också tvingats höja ramen för extern upplåning med 10 mdkr till 90 000 mnkr från den 1 januari 2024. Högre räntenivåer, i kombination med en ökande skuld innebär följaktligen att stigande räntekostnader snabbt blir en betydande kostnadspost i stadens budget samt belastar stadens bolag.

Mot bakgrund av detta vill vi understryka vikten av att bromsa stadens skuldtutveckling och bedriva en långsiktigt hållbara ekonomisk politik. Detta kommer kräva prioriteringar och effektiviseringar av oss politiker i Stockholms stad, såväl som en långsiktigt hållbar finansiering av välfärdsåtagandet.

Kommunstyrelsen

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra följande:

Tertialrapport 1 2024 för kommunstyrelsen visar hur kommunstyrelsen arbetar för att nå kommunfullmäktiges inriktningsmål. Centerpartiet har lagt fram en egen budget för 2024 som hade inneburit en annan inriktning för stadens verksamheter och politiken i Stockholm.

I vår budgetreservation i kommunfullmäktige finns bland annat en omfattande satsning på ytterstaden, ökade investeringar för att få bort planbristen och en rad konkreta åtgärder för att Stockholm ska visa vägen inom miljö- och klimatområdet, inklusive mer resurser till skötsel av parker och grönområden och mer svensk mat på tallriken.

Stockholm har stora utmaningar. Utanförskapet på vissa platser är stort, kriminaliteten växer där Stockholm och Sverige befinner sig i en eskalerande våldsspiral orsakad av kriminella nätverk. Det är svårt att hitta bostad, det är brist på både förskollärare och förskoleplatser och vi kämpar med att hinna bygga skolor i den takt vi behöver. Stockholms skolor är dessutom hårt pressade av en stram ekonomi vilket fått stora konsekvenser. Stockholm, som tidigare varit en ledstjärna i klimatarbetet, riskerar att halka efter.

Konjunkturen har skapat stora utmaningar för ett välbehövligt tillskott av bostäder i olika upplåtelseformer. Bristen på de bostäder som behövs för att flera yrkeskategorier ska kunna bo i Stockholm är akut och detta hämmar även Stockholms tillväxt. Vi ser med oro över det faktum att staden inte lyckas i bostadspolitiken. Det är också tråkigt att staden väljer ett alldeles för ensidigt fokus på Järva, trots att flera av stadens ytterområden behöver liknande stöd.

För att klimatmålen ska kunna nås behöver staden jobba på flera fronter samtidigt, dels med ny teknik genom bolaget Stockholm Exergi som kan fånga in och lagra koldioxid, dels fasa ut fossila bränslen genom kraftfulla incitament, beteendeförändringar och energieffektiviseringar. Under första tertialen har ett förslag på miljöprogram presenterats, som nu är ute på remiss. I förslaget visas tydligt hur styret inte tar hållbar mobilitet och ett cirkulärt arbetssätt på tillräckligt stort allvar. Centerpartiet är oroliga för att Stockholm kommer – på grund av en regering som kraftigt försvagar klimatpolitiken och ett styre i staden som sätter fel prioriteringar – missa sina långsiktiga klimatmål.

Att människor är trygga där de bor är en av samhällets viktigaste uppgifter och inget begränsar människors frihet så som otrygghet. Gängen måste bort från Stockholms gator. Centerpartiet vill öka tryggheten genom att satsa på samarbeten med civilsamhället och mellan skola, socialtjänst och polis. Centerpartiet vill att kommunstyrelsen leder arbetet med att dubblera antalet ordningsvakter i staden för att se till att öka tryggheten på gator, torg och idrottsplatser. Inga skattepengar ska gå till att hålla kriminella under armarna – därför vill vi att kommunstyrelsen ska tillse att samtliga nämnder arbetar effektivt för att förhindra, upptäcka och beivra felaktiga utbetalningar.

Stadens internationella relationer och engagemang i internationella organisationer leds av kommunstyrelsen. Mot bakgrund av rådande säkerhetsläge i Europa ska särskilt Kiev och andra ukrainska städer stödjas av staden med såväl strategiska som operativa och finansiella insatser. I detta kan även lärdomar dras för stadens eget beredskapsarbete. Vänortssamarbeten bör påbörjas med fler städer i Ukraina.

Feriejobben har ett viktigt syfte att ge fler unga en första rad på cv:t och bidrar till att fungera som en förebyggande insats genom att ge ungdomar meningsfulla uppgifter och en första egen lön. Inte minst är det viktigt i områden där vi vet att de ungas föräldrar många gånger står långt från arbetsmarknaden. Sommarlovet är högsäsong för de kriminella gängen att rekrytera barn och ungdomar till sina nätverk. Varje ungdom som väljer en annan väg än den kriminella är en seger för samhället. Vi anser att staden behöver hitta nya vägar i det förebyggande arbetet. Som ett led i detta har Centerpartiet föreslagit att kommunen ska erbjuda feriejobb från 13 års ålder i ett pilotprojekt som riktar sig mot ytterstadsområdena. Likt stadens kolloverksamhet kan ett återinförande av sommarbarn hos trygga familjer ge nya upplevelser och gemenskaper för våra unga, och öka förståelsen kring hur stadens och landsbygdens beroende av varandra ser ut. Samtidigt skulle det ge barn i socialt utsatta områden en möjlighet till ett miljöombyte när skolan är stängd och det behövs som mest.

Centerpartiet vill staka ut en hoppfull väg framåt för ett Stockholm som håller ihop. Det är vår politik som ger de bästa förutsättningarna att göra visionen om det öppna, företagsamma, gröna, trygga och innovativa Stockholm till verklighet.

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M) Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

För Kristdemokraterna är verklighetens Stockholm viktigare att förhålla sig till än ideologiska teorier och dit tillhörande skygglappar. För oss handlar det om att säkra kvalitet och förbättra resultat utifrån lokala förutsättningarna i varje stadsdel, med hänsyn till såväl individen som familjen och samhället i stort. Vi vet att man både kan stärka välfärden och sänka skatten – det har vi bevisat. Genom ett mer stringent fokus på de kommunala kärnuppdragen och tillhörande verksamheter kan mer resurser frigöras åt välfärden och skattetrycket minska.

Vi oroas över att äldreomsorgen fortsatt hamnat i skymundan. Politiken signalerar om att andelen privata vård- och omsorgsboenden är för hög med målet att stoppa nya ansökningar oaktat de äldres behov. Samtidigt tvingas styret att motvilligt godkänna nya privata boenden i brist på egen kapacitet. Inte ens styret mäktar med sina egna politiska regleringar.

Rådande bostadsbrist ställer krav på en stadsbyggnadspolitik som ger resultat. Bostadsbyggandet nådde under förgående mandatperiod höga höjder då såväl kommunalt som privat finansierade projekt togs tillvara. Förtätning skedde i hög takt men varsamt utifrån lokala förutsättningar. Denna försiktighet lyser allt starkare med sin frånvaro.

Vi ser allvarligt på att vänstermajoritetens politik försämrar stadens ekonomi i ett redan känsligt ekonomiskt och finansiellt läge såväl nationellt som globalt. En fortsatt skenande skuldsättning för att finansiera ofantligt fördyrade projekt och allmännyttans orealistiskt höga mål, i kombination med räntor som skenar, kommer drabba välfärden. Driftmedel trängs undan av de ökade kapitalkostnaderna och stadens kreditbetyg hotas av rådande politik. Det är stockholmarna som i slutändan behöver betala notan för en oansvarig ekonomisk hushållning.

Stockholms infrastruktur utgör blodomloppet i landets ekonomiska motor. Näringslivet, samhällskritiska verksamheter och stockholmarna är beroende av att komma fram i trafiken. Vi noterar att inrättandet av miljözon 3 i city överklagats av näringslivet och att kritiken mot trafikborgarrådets hantering är mycket skarp. Vi oroas över att infrastrukturens primära funktion för ett fungerande samhälle och en fungerande vardag för stockholmarna underskattas till förmån för kohandel och politiska handslag.

Vi ser allvarligt på att vänstermajoritetens avveckling av stadens tidigare breddade trygghetsarbete ligger fast och att man återgått till ett ensidigt fokus på socialt förebyggande arbete. En anmärkningsvärd reträtt i ett läge då staden genomgått en

våldsvåg, antalet döda i skjutvapenvåldet parkerat på tragiska höjder och terrorhotnivån ligger kvar på nivå fyra på Säkerhetspolisens femgradiga skala.

Avslutningsvis motsätter vi oss skarpt vänsterstyrets klåfingrighet i att jaga, mäta och styra våra anställdas familjeliv. Uttaget av föräldraledighet är inte på något sätt en kommunal angelägenhet, inte en arbetsgivares uppgift att styra eller offentlighetens sak att tycka till om. Det är högst anmärkningsvärt att denna aktivitet ligger fast. Föräldraförsäkringen ska alltid tillfalla familjen att ensamt styra över i möjligaste mån.

Ärendet

I ärendet redovisas Tertialrapport 1 2024 för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen bedöms bidra till att kommunfullmäktiges mål kan nås under året. För stadsledningskontorets driftverksamhet prognostiseras ett överskott om 70 mnkr före resultatöverföringar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 maj 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets bedömning är att kommunstyrelsen har bidragit till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena under perioden och till en positiv utveckling inom inriktningsmålen för de delar som kommunstyrelsen har rådighet över och kan påverka.

Stadsledningskontoret har haft fokus på utveckling inom stadens viktigaste prioriteringar och att i dessa stärka samverkan inom och utom staden. En mängd insatser har fortgått i syfte att bidra till kommunfullmäktiges mål, exempelvis inom ramen för aktiviteter från budget.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner Tertialrapport 1 2024 för kommunstyrelsen enligt bilaga 1–3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt redovisade omslutningsförändringar om 44,7 mnkr.